

Kirsi Tunkkari

LAULUYHTYEET LAVALLE

Opinnäytetyö

KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU

Musiikin koulutusohjelma

Toukokuu 2010

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Taiteen yksikkö	Aika Toukokuu 2010	Tekijä/tekijät Kirsi Tunkkari
Koulutusohjelma Musiikkipedagogi, musiikin ohjaaja		
Työn nimi Lauluyhtyeet lavalle		
Työn ohjaaja Lauri Pulakka	Sivumäärä 31+konsertin juliste, konsertin käsiohjelma	
Työelämäohjaaja Lauri Pulakka		
<p>Opinnäytetyö käsittelee lauluyhtyeessä laulamista sekä lauluyhtyeen harjoittamista ja johtamista. Opinnäytetyön nimi, Lauluyhtyeet lavalle, viittaa prosessiin jossa lauluyhtye valmistautuu ensimmäisestä harjoituksesta asti konserttia varten.</p> <p>Työn tavoitteena oli tutkia lauluyhtyeen harjoittamista sekä johtamista. Työssä kerron myös havainnoistani lauluyhtyeessä laulamista. Tarkoituksena oli löytää toimivia keinoja lauluyhtyeen harjoittamiseen. Tavoitteena oli myös että lauluyhtyeiden laulajat oppisivat jotain uutta laulamista ja yhteismusisoinnista lauluyhtyeessä laulamisen kautta. Opinnäytetyössä raportoin myös konsertin järjestämisestä.</p> <p>Tutkin opinnäytetyön aihetta työskentelemällä kolmen lauluyhtyeen kanssa. Harjoitutin yhtyeet ensimmäisestä harjoituksesta konserttiin saakka. Opinnäytetyössä järjestin konsertin Lauluyhtyeet lavalla, jossa koottiin kaikki kolme lauluyhtyettä samaan konserttiin esittämään harjoittelemansa ohjelmisto. Havainnot tein harjoitusprosessin ja konsertin kautta.</p> <p>Opinnäytetyössä yhdistin laulu- ja ryhmäpedagogiikkaan sekä kuoronjohtamiseen liittyvää osaamistani. Lähdeaineistona käytin kuoronjohtamiseen, kuorolauluun sekä laulamiseen ja äänenkäyttöön liittyvää kirjallisuutta.</p> <p>Opinnäytetyön kautta reflektoin myös omaa työskentelyäni lauluyhtyeen kanssa. Työn avulla pystyin tarkastelemaan omaa osaamistani ja sitä kuinka voisin kehittää työskentelyäni lauluyhtyeen harjoittajana ja johtajana.</p>		

Asiasanat

a cappella, konsertin järjestäminen, lauluyhtye

ABSTRACT

CENTRAL OSTROBOTHNIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Art Unit	Date May 2010	Author Kirsi Tunkkari
Degree programme Music pedagogue		
Name of thesis Vocal Ensembles onto Stage		
Instructor Lauri Pulakka	Pages 31 + Concert poster, Concert programme	
Supervisor Lauri Pulakka		
<p>This bachelor's thesis deals with singing in a vocal ensemble, rehearsing and also conducting it. The name of the thesis Vocal Ensembles onto the Stage includes the whole process in which the vocal ensembles prepare themselves for a concert starting from the first rehearsal.</p> <p>The aim of this work was to study how to rehearse and conduct a vocal ensemble. In this thesis the author's observations about singing as a member of an ensemble are also described. The goal was to find good methods for rehearsing. The purpose for each one of the singers was to learn something new about singing and doing music together by singing in a vocal ensemble. In this thesis organizing a concert is also reported.</p> <p>This subject was studied by working with three vocal ensembles. The work was started with the groups in the first rehearsal and continued with them until the concert. The concert: Vocal Ensembles onto the Stage - was included in this thesis. In the concert all these groups performed their repertoire that they had been rehearsing. Observations were made throughout the rehearsal process from the work with the groups and from the concert.</p> <p>The author's knowledge of singing pedagogy, group pedagogy and choir conducting have been combined into this thesis. As source materials literature and guides about choir conducting, singing in a choir and singing were used.</p> <p>With this thesis I could reflect on my own ways of working with a vocal ensemble and see what kind of skills and abilities I have acquired and also how I could improve my methods as a conductor.</p>		

Key words

a cappella, organizing a concert, vocal ensemble

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	1
2 KOKOONPANOT	3
2.1 Ryhmien valinta – lauluyhtyeet	3
2.2 Lauluyhtye I.S.K.U.	3
2.3 Lauluyhtye Kotonavielämeni	4
2.4 Lauluyhtye aCat	5
2.5 Orkesteri	5
3 OHJELMISTON VALINTA	7
4 KONSERTIN JÄRJESTÄMINEN	11
4.1 Konsertin kustannukset	11
4.2 Avustuksen hakeminen	12
4.3 Tilat	13
4.4 Juliste ja käsiohjelma	13
4.5 Konsertin sponsorit	14
4.6 Visuaalinen konsertti	14
4.7 Mainonta	15
4.8 Avustajat	15
5 MUSIIKIN HARJOITUTTAMINEN	16
5.1 I.S.K.U. – lauluyhtyeen tie konserttiin	16
5.2 Lauluyhtye Kotonavielämeni valmiina lavalle!	17
5.3 Lauluyhtye aCat	18
5.4 Lauluyhtyeiden esiintymiskoulutus	20
5.5 Yhteiset kappaleet	21
5.6 Orkesteri	21
6 KOKEMUKSIA LAULUYHTYEESSÄ LAULAMISESTA	23
7 HAVAINTOJA LAULUYHTYEEN HARJOITUTTAMISESTA JA JOHTAMISESTA	25
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	29
LÄHTEET	31
LIITE 1: Konsertin juliste	
LIITE 2: Konsertin käsiohjelma	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on lauluyhtyeessä laulaminen sekä lauluyhtyeen harjoittaminen ja johtaminen. Opinnäytetyön nimi, Lauluyhtyeet lavalle, viittaa prosessiin, jossa harjoitetaan lauluyhtyeet ensimmäisestä harjoituksesta konserttilavalle. Raportoin opinnäytetyössä myös konsertin järjestämisestä ja sitä varten tehtävästä käytännön työstä.

Minua kiinnosti lauluyhtye aiheena, sillä olin jo kahden vuoden ajan toiminut lauluyhtye I.S.K.U.:n johtajana. Ollessani avustajana Vaasan kaupunginteatterin My fair lady-musikaalissa, toimin välillä kuoron harjoittajana. Olin myös toiminut jonkin verran kuorojen äänenmuodostajana. Kuorolaulusta minulla oli paljon kokemusta. Olin laulanut viisi vuotta Kokkolan Nuorisokuorossa sekä opiskeluaikani Keski-Pohjanmaan Kamarikuorossa. Lisäksi olin ollut mukana Kokkola Operan oopperakuorossa neljä vuotta.

Lauluyhtyeen harjoittaminen ja johtaminen kiinnosti minua, koska opintojeni aikana opiskelin kuoronjohtoa sekä soitinyhtyeen johtamista ja koin sen haastavana, mutta myös hyvin palkitsevana. Halusin ottaa selvää omasta osaamisestani ja työskentelystäni.

Tavoitteenani oli tutkia lauluyhtyeessä laulamista ja lauluyhtyeen harjoittamista sekä johtamista. Lisäksi tein työssäni havaintoja lauluyhtyeen ja kuorolaulun eroista. Halusin etsiä toimivia keinoja lauluyhtyeen harjoittamiseen. Opinnäytetyön tavoitteena oli myös, että lauluyhtyeiden laulajat oppisivat jotain uutta laulamista ja yhteismusisoinnista lauluyhtyelaulamisen kautta. Tavoitteenani oli tutustua konsertin järjestämisen prosessiin.

Koska pääaineenani musiikkipedagogi-linjalla oli laulu, pystyin opinnäytetyössäni yhdistämään laulupedagogiikan, ryhmäpedagogiikan sekä kuoronjohtamisen. Pidin tärkeänä hyödyntää pedagogista osaamistani, koska opiskelin musiikkipedagogiksi. Aiheen tutkimista varten harjoitutin lauluyhtyeitä ja tein havainnot harjoitusprosessin sekä konsertin kautta.

Opinnäytetyötä varten perustin kaksi projektiluontoista lauluyhtyettä. Kolmantena lauluyhtyeenä opinnäytetyössäni oli lauluyhtye I.S.K.U, joka oli jo olemassa oleva kokoonpano. Konserttia varten kokosin myös yhdeksänhenkisen orkesterin, jossa oli

jousisoittajia sekä lyömäsoittajia.

Lauluyhtyeiden päämääränä oli valmistaa ohjelmistoa konserttiin, jonka ajankohta oli perjantaina 30.4.2010, vapun aattona. Aikaa konserttiin oli noin kolme kuukautta. Konsertin harjoitettavaan ohjelmistoon kuului yhteensä kuusitoista kappaletta. Ohjelmisto sisälsi monentyylistä musiikkia. Jokaisella lauluyhtyeellä oli konserttia varten harjoiteltavana neljästä viiteen omaa kappaletta sekä muutama yhteiskappale.

Opinnäytetyötä varten löysin paljon aiheeseen liittyvää aineistoa, josta kirjallisessa työssäni käytän kuitenkin vain osaa. Tärkeimpänä aineistona käytin Mari Koistisen kirjoittamaa äänenkäytöstä ja äänenmuodostuksesta kertovaa kirjaa *Tunne kehosi – vapauta äänesi* (Koistinen 2003). Kirja sisältää paljon hyödyllistä tietoa äänenkäytöstä ja on suunnattu mm. kuoronjohtajille. Muuta käyttämäni olivat kuorolaulajille ja kuoronjohtajille suunnatut oppaat. Lauluyhtyeessä laulamisesta kertovaa kirjallisuutta on kirjoitettu hyvin vähän ja kirjallisessa työssä käyttämäni kirjallisuus käsittelee sen takia ensisijaisesti kuorolaulua.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli toimia oman työni ja tekemisen reflektointina. Sen avulla pystyin peilaamaan omaa osaamistani ja kehittämään omaa työskentelyäni lauluyhtyeen johtajana.

2 KOKOONPANOT

Opinnäytetyössäni on kolme lauluyhtyettä. Jokainen yhtye oli a cappella -yhtye, eli yhtyeet lauloivat ilman säestystä (Koistinen 2003, 207; Klemetti 1917, 14). Kokosin kolme erilaista kokoonpanoa, jotta konsertin ohjelmisto olisi mahdollisimman monipuolinen ja jotta saisin harjoituttaa erilaisia ryhmiä konserttia varten. Lisäksi kokosin konserttia varten orkesterin.

2.1 Ryhmien valinta – lauluyhtyeet

Valitsin ryhmiin laulajia, joiden kanssa olin aikaisemmin laulanut kuoroissa, tai jotka olivat opiskelutovereitani. Lauluyhtyeiden kaikki jäsenet eivät välttämättä tunteneet toisiaan entuudestaan. Halusin antaa laulajille myös mahdollisuuden tutustua projektin kautta uusiin ihmisiin. Minulle oli tärkeää, että tunnen kaikki laulajat ja heidän äänimateriaalinsa, jotta pystyn kokoamaan äänellisesti mahdollisimman hyvin toimivat ryhmät.

Lauluyhtyeet Kotonavielämeni sekä lauluyhtye aCat perustin projektiluontoisiksi yhtyeiksi opinnäytetyötäni varten. Nämä lauluyhtyeet koostuivat suurimmaksi osaksi musiikin ammattiopiskelijoista. Suurin osa opiskeli musiikkia Keski-Pohjanmaan Konservatoriossa tai Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulussa. Lauluyhtye I.S.K.U. erosi toisista lauluyhtyeistä siksi, että se oli jo toiminut aktiivisesti yli kaksi vuotta. Lisäksi sen jäsenet olivat laulun harrastajia.

2.2 Lauluyhtye I.S.K.U.

Lauluyhtye I.S.K.U. on kokkolalainen lauluyhtye, jossa on viisi mieslaulajaa sekä kuusi naislaulajaa. Laulajat ovat laulaneet useita vuosia kokkolalaisissa kuoroissa, kuten Kokkolan Naislaulajissa, Kokkolan Lauluveikoissa, Lauluyhtye Ottopojissa ja Keski-Pohjanmaan Kamarikuorossa. Stemmoittain lauluyhtyeeseen kuuluu kaksi bassoa, kolme tenoria, kolme alttoa sekä kolme sopraanoa. Lauluyhtyeen kokoonpano on vaihdellut

jonkin verran muutaman vuoden aikana ja on vihdoin muokkaantunut nykyiseen kokoonpanoonsa.

Lauluyhtye I.S.K.U. on perustettu vuonna 2007. Laulajat halusivat laulaa sekakokoonpanossa, koska olivat aiemmin laulaneet pääosin joko mies-, tai naiskuoroissa. Lisäksi he halusivat laulaa kevyttä musiikkia. Minua pyydettiin johtamaan lauluyhtyettä joulukuussa 2007.

Lauluyhtyeen nimeksi haluttiin valita jokin musiikkitermi ja koska harjoittelimme samannimisen huonekaluliikkeen yläkerrassa, valitsimme nimeksi lauluyhtye I.S.K.U.

Suurin osa lauluyhtyeen ohjelmistosta on kevyttä musiikkia, lisäksi ohjelmistosta löytyy myös perinteisempää suomalaista kuoromusiikkia. Lauluyhtye on muutaman vuoden aikana esiintynyt paljon. Helmikuussa 2010 lauluyhtye oli edustamassa Kokkolan kaupunkia Saksassa, Ratingenissa.

Laulajat olivat erittäin motivoituneita ja lauluyhtye toimi ryhmänä todella hyvin. Musiikillisesti lauluyhtye oli kehittynyt muutaman vuoden aikana hyvin paljon.

Sen lisäksi, että konsertti oli lauluyhtyeelle hieno mahdollisuus päästä esiintymään, se toimi myös hyvänä motivaationa.

2.3 Lauluyhtye Kotonavielämeni

Suunnitellessani opinnäytetyötä minua innoittivat lauluyhtyeet joita olin kuullut aikaisemmin ja joiden musiikki oli minulle tuttua. Suomalaiset Lauluyhtye Rajaton ja Club for five sekä ruotsalainen lauluyhtye The Real Group ja englantilainen The King's Singers innoittivat minua niin kokoonpanojensa ja laulajiensa kuin myös ohjelmistojensa puolesta.

Halusin ryhmän, jossa on hyviä ja ammattitaitoisia laulajia ja jotka myös pärjäävät yksin omassa stemmassaan. Ohjelmistovalinnat vaikuttivat lauluyhtyeen kokoonpanon valintaan. Tarvitsin lauluyhtyeeseen kolme naista ja kolme miestä. Laulajat oli helppo valita. Lauluyhtyeen naiset ovat ammattitaitoisia ja luotettavia laulajia ja olin laulanut heidän kanssaan paljon. Lisäksi sovimme äänellisesti hyvin yhteen. Mieslaulajat oli myös helppo valita. Tunsin heidän kaikkien äänensä jo entuudestaan ja ne sopivat mielestäni hyvin

yhteen. Harjoittamisen ja johtamisen lisäksi lauloin myös itse mukana yhtenä lauluyhtyeen jäsenenä.

Ryhmään kuului musiikillisilta taustoiltaan klassisen musiikin ja pop-jazz-musiikin opiskelijoita. Taustojen erilaisuus toi lisävivahteen lauluyhtyeeseen, sillä kaikilla ei esimerkiksi ollut samanlainen äänenmuodostus tai käsitys rytminkäsittelystä. Eräänä tavoitteenani oli, että laulajat saisivat itselleen hyvän kokemuksen lauluyhtyelaulamisesta ja oppisivat myös jotain uutta yhtyeessä laulamisesta sen kautta.

2.4 Lauluyhtye aCat

Opinnäytetyötäni varten kokosin myös naisten a capella -yhtyeen. Syynä siihen oli mm. se, että halusin konserttiini ohjelmistoa joka oli kirjoitettu naisäänille. Eräänä ideanani oli myös, että olisin säveltänyt itse konserttia varten juuri naisyhtyeelle ohjelmistoa. Säveltäminen tuntui aluksi hyvältä idealta, koska olin laulanut nuorisokuorossa ja siten tutustunut naisäänille sävellettyyn ohjelmistoon. Sävelsin joitakin kappaleita, mutta ne eivät päätyneet lopulliseen ohjelmistoon, koska ne eivät mielestäni sopineet siihen riittävän hyvin.

Lauluyhtye aCat koostui kahdeksasta naislaulajasta. Jaoin laulajat aluksi neljään osaan, kaksi jokaiseen stemmaan, 1-sopraanoihin, 2-sopraanoihin, 1-alttoihin sekä 2-alttoihin. Ohjelmistovalintojeni johdosta osa laulajista lauloi kuitenkin välillä yksin omaa stemmaansa ja lauluyhtye jakautui joissakin kappaleissa enimmillään 6-ääniseksi. Suurin osa laulajista opiskeli tai oli opiskellut kanssani samaan aikaan ja heidän äänensä olivat tuttuja minulle. Sen lisäksi että johdin yhtyettä, olin myös itse mukana laulamassa siinä.

2.5 Orkesteri

Halusin konsertin ohjelmistoon kappaleet joita varten tarvitsin orkesterin. Keskustelin soittajien kanssa ja sen perusteella arvioin tarvitsevani neljä viulistia, altistin, sellistin, kontrabasistin sekä kaksi lyömäsoittajaa.

Pyysin soittajiksi tuttuja joiden kanssa olin aikaisemmin tehnyt yhteistyötä. Lisäksi pyysin

apua muutamalta soitonopettajalta ja sain heidän oppilaitaan mukaan soittajiksi.

Edeltävänä syksynä opiskelin yhtyeen johtamista ja kurssillamme oli opiskelijoista koottu soitinyhtye jossa suurin osa soittajista oli jousisoittajia. Miettiessäni soittajia soitinyhtyettä varten halusin pyytää kurssilla kanssani opiskelleita viulisteja ja altistia soitinyhtyeeseen. Olin johtanut joitakin heistä aikaisemmin ja he olivat soittaneet myös paljon yhdessä. Vuotta aikaisemmin pyysin toista lyömäsoittajista soittamaan konserttiini. Suurin osa konsertin soittajista oli ammattiopiskelijoita.

3 OHJELMISTON VALINTA

Ohjelmiston valinnalla kuoronjohtaja voi hyvinkin paljon vaikuttaa kuorolaisen viihtyvyyteen ja pysymiseen kuorossa. Tarpeeksi haastava, kuoron kyvyt ja mahdollisuudet huomioon ottava, monipuolinen ohjelmisto luo hyvän ponnahduslaudan kuoron ja kuorolaisten kehittymiselle. (Koistinen 2003, 106)

Konsertin ohjelmisto oli hyvin monipuolinen. Ohjelmistossa oli kuultavissa yhteensä kolmea eri kieltä, suomea, ruotsia sekä englantia. Lisäksi Karl Jenkinsin säveltämien kappaleiden Cantus Iteratus ja Hymn kieli on säveltäjän itsensä keksimää. Kappaleet olivat myös tunnelmiltaan sekä musiikkityyleiltään hyvin erilaisia.

Hankin monin eri keinoin ohjelmistoa lauluyhtyeille. Osa lauluista oli peräisin omista nuoteistani, kuten esimerkiksi omilta Kokkolan Nuorisokuoro-ajoilta. Lisäksi sain tutkia tuttavieni nuottivarastoja. Ostin nuottikaupasta joitakin nuotteja ja esimerkiksi Joseph Batesin sovittaman kappaleen Hide and Seek ostin Amerikasta suoraan sovittajalta itseltään. I.S.K.U. – lauluyhtyeen amerikkalainen ohjelmisto oli peräisin eräältä lauluyhtyeessä aikaisemmin laulaneelta laulajalta.

Valitsin lauluyhtyeille erityyisiä kappaleita, jotta saisin harjoituttaa monipuolista ohjelmistoa. Konsertin ohjelmiston punainen lanka ei siten ollut varsinaisesti mikään tietty teema, vaan konsertissa kuultiin jokaisen lauluyhtyeen harjoittelemat kappaleet. Konserttia varten pyrin yhdistämään ne mahdollisimman yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Koska konsertin ajankohta oli vapun aatto, halusin ohjelmistoon rauhallisemman ja vakavamman musiikin lisäksi iloisia, humoristisia ja viihdyttäviä kappaleita.

Lauluyhtyeen aCat ohjelmistoon kuului neljä kappaletta. Kaksi suomalaista sävellystä, ruotsalaisen Nils Lindbergin säveltämä englanninkielinen Shall I compare thee sekä amerikkalaisen Joseph Batesin sovittama Hide and Seek.

Konsertti alkoi suomalaisella ohjelmistolla: Anna-Mari Kähärän Laulu perunoiden kiehuessa sekä Juha Holman Sus siunaa. Laulu perunoiden kiehuessa ei ollut minulle ennestään tuttu ja löysin sen oikeastaan aivan vahingossa. Naisten ohjelmistosta puuttui

yksi kappale ja halusin vielä jonkin suomalaisen laulun, joten päätin valita kappaleen ohjelmistoon. Sävellys on kansanmusiikkivaikutteinen. Se on reipas ja hyväntuulinen ja halusin aloittaa konsertin sen tyyllisellä kappaleella. Ajattelin että se sopii hyvin laulettavaksi lauluyhtyeellä. Juha Holman Sus siunaa oli minulle tuttu ajoilta, jolloin lauloin Kokkolan Nuorisokuorossa. Olin laulanut sitä aikaisemmin joidenkin aCat-lauluyhtyeen laulajien kanssa ja se oli yksi niistä lauluista, jotka halusin alusta asti ottaa mukaan konsertin ohjelmistoon jopa hieman nostalgisessa hengessä.

Shall I Compare Thee (to a summers day), on Nils Lindbergin sävellys. Teksti on William Shakespearen sonetista 18, joka on rakkaudesta kertova runo ja yksi Shakespearen tunnetuimmista soneteista. Osa lauluyhtyeen laulajista oli laulanut sovitusta jo Kokkolan Nuorisokuorossa vuosia aiemmin. Valitsin kappaleen ohjelmistoon, koska se on haastava mutta myös hyvin kaunis laulu.

Hide and Seek on amerikkalaisen nais-artistin Imogen Heap:n kappale. Ihastuin tähän kappaleeseen jo ensimmäisellä kerralla kun kuulin sen. Harmoniat olivat niin erikoisia, että uskoin, että kappale voisi kuulostaa hyvältä lauluyhtyeen esittämänä. Ongelmana oli, ettei minulla ollut tietoaakaan, oliko kukaan koskaan edes tehnyt siitä sovitusta naisyhtyeelle. Pitkään suunnittelin tekeväni kappaleesta itse sovituksen, kunnes sattumalta löysin amerikkalaisen lauluyhtyeen, jonka ohjelmistossa se oli. Heidän Internet-sivujensa kautta löysin sille sovittajan. Otin yhteyttä sovittajaan ja sain ostettua sovituksen häneltä. Kappale on hyvin haastava niin melodian, kuin rytmin ja dynamiikan puolesta. Lisäksi se on ambitukseltaan hyvin laaja kaikissa äänissä. Kappaleen kokonais-ambitus onkin fis-h². Kappale Hide and Seek sopi hyvin konsertin ensimmäisen puoliajan viimeiseksi kappaleeksi ja samalla sen huipentumaksi.

Lauluyhtye I.S.K.U.:n ohjelmisto konserttia varten oli hyvin amerikkalais-painotteinen. Ohjelmisto sisälsi kolme tunnettua amerikkalaista laulua. Lisäksi ohjelmistossa oli yksi suomalainen laulu ja yksi itävaltalaisen säveltäjän Lorenz Maierhoferin englanninkielinen laulu.

On suuri sun rantas autius on Matti Hyökin sovittama kansanlaulu. Se kuuluu useiden kuorojen ohjelmistoon. Minulle se oli tuttu naiskuoroversiona. Lauluyhtye I.S.K.U.:n otettua laulu ohjelmistonsa sekakuorosovituksena, on se ollut siitä lähtien lauluyhtyeen

lempilauluja. Lisäksi se toimi erittäin hyvin lauluyhtyeen esittämänä. Kappale on herkkä ja juhlava.

Lauluyhtyeen alkujen ohjelmistoon kuuluu paljon vanhoja amerikkalaisia lauluja. Konsertin ohjelmistoon halusin ottaa niistä joitakin, kuten esimerkiksi Richard Rogersin ja Lorenz Hartin säveltämän kappaleen Blue moon. Yhdessä lauluyhtyeen kanssa valitsimme ohjelmistosta kolme laulua konserttiin. Viidakkokappale The Lion Sleeps Tonight, jonka ovat säveltäneet ja sanoittaneet George Davis Weiss, Hugo Peretti, sekä Luigi Creatore, on eräänlainen lauluyhtyeemme tunnuslaulu. Ensimmäisen kerran esitimme sen vappuna pari vuotta sitten ja sen jälkeen se on pysynyt niin lauluyhtyeen kuin yleisönkin vahvana suosikkina. Valitsimme amerikkalaisista kappaleista myös Vince Clarken sävellyksen Only you, koska lauluyhtyeen saksanmatkalla kappaleesta muodostui eräänlainen tenorien bravuurikappale ja lauluyhtyeen miesten mielestä se vetoaa hyvin naisyleisöön.

Have a nice day, jonka on säveltänyt itävaltalainen Lorenz Maierhofer, löysin sattumalta eräästä kirjasta ja huomasimme sen sopivan hyvin lauluyhtyeelle. Kappale on positiivinen ja energinen ja yleisölle helposti kuunneltava kappale. Pidin kappaletta hyvin pitkään jollain tapaa jopa ylimääräisenä, enkä osannut ajatella sitä konsertin ohjelmistoon. Lopulta päätimme kuitenkin yhtyeen kanssa, että esitämme sen konsertissa, sillä se sopi hyvin konsertin rentoon vappu-teemaan.

Lauluyhtye Kotonavielämeni esitti konsertissa kaksi ruotsalaista laulua, sekä englanninkielisen Butterfly – kappaleen, jonka on säveltänyt suomalainen Mia Makaroff. Lisäksi ohjelmistossa oli hyvin brittiläinen Short people.

Så skimrande var aldrig havet sekä Ett liv för mig, ovat kummatkin ruotsalaisen lauluyhtyeen The Real Group ohjelmistosta. Lauluyhtyeen laulaja Anders Edenroth on sovittanut Evert Tauben kappaleen Så skimrande var aldrig havet sekä säveltänyt ja sanoittanut Ett liv för mig -kappaleen. Olin pitkään ennen opinnäytetyötäni kuunnellut The Real Groupia ja ihastunut lauluyhtyeeseen. Sain sattumalta sovitukset käsiini ja halusin ottaa ne konsertin ohjelmistoon. Kappaleet ovat kauniita ja hyvin sovitettuja. Niissä on lisäksi kauniit harmoniat ja niitä on myös mukava laulaa.

Suomalainen lauluyhtye Rajaton oli ollut esikuvana minulle hyvin pitkään. Olin kuunnellut heidän musiikkiaan paljon ja nähnyt heidän esiintyvän useaan kertaan. Omana lempikappaleenani oli aina ollut Mia Makaroffin sävellys Butterfly. Sen on sovittanut Mia Makaroff ja Anna-Mari Kähärä. Minulla oli pitkään ollut nuotit tuohon kappaleeseen, mutta koskaan aikaisemmin ei ollut tullut vastaan hyvää tilaisuutta toteuttaa sitä. Kappale on kuusiääninen ja sopi hyvin lauluyhtyeen Kotonavielämeni ohjelmistoon.

Short people on Randy Newmanin hauska ja humoristinen kappale. Koska konsertin ajankohta oli vappu, kappale sopi hyvin myös humoristisuutensa puolesta sen ohjelmistoon. Short people oli myös yksi niistä kappaleista joita olin pitkään halunnut toteuttaa siitä lähtien kun kuulin sen ensimmäistä kertaa yläasteen musiikkitunnilla.

Konserttia suunnitellessani haaveilin pitkään orkesterin ja laulajien kanssa toteutettavasta yhteisestä kappaleesta. Etsin sitä kauan ja lopulta päädyin Karl Jenkinsin teokseen Songs of Sanctuary. Kuuntelin teosta ja valitsin siitä ne osat Cantus Iteratus sekä Hymn, jotka arvioin mahdollisiksi toteuttaa lyhyellä ajankäytöllä. Cantus Iteratus vapaasti käännettynä tarkoittaa matkalaulua.

The bluebird on Charles Villiers Stanfordin säveltämä ja Mary E. Colenridgen sovittama kappale. Se on sovitettu sopraanolle, 1- ja 2-altolle, tenorille sekä bassolle. Konsertin ohjelmistoa valitessani mietin pitkään, mikä voisi olla kappale jonka kaikki voisivat yhdessä esittää. Kuuntelin läpi erästä kuorolaulukokoelmaa ja päästessäni kyseisen laulun kohdalle valitsin sen konsertin ohjelmistoon. Bluebird oli hyvin kaunis ja juhlava lopetus konsertille.

Koska konsertin viimeinen kappale oli rauhallinen, valitsin mahdolliseksi encore:ksi lähes koko ryhmälle tutun ja lauluyhtye I.S.K.U.:n ohjelmistoon kuuluneen kappaleen The Lion Sleeps Tonight. En halunnut valita mitään uutta kappaletta, sillä sen harjoitteluun ei olisi ollut aikaa ja koska se oli jokaiselle tuttu. Tiesin, että projektin ammattilaulajat osaisivat heittäytyä improvisoimaan kappaleeseen eri ääniä vain yhden harjoituksen perusteella.

4 KONSERTIN JÄRJESTÄMINEN

Hoidin kaikki konsertin järjestelyt. Suunnittelin hoidettavat asiat etukäteen ja aikataulutin niiden toteutuksen. Konsertin järjestäminen on hyvin suuritöistä ja yleensä yksi ihminen ei järjestä kaikkia asioita yksin. Sain apua joissakin käytännön järjestelyissä. Prosessin myötä sain hyvää kokemusta konsertin järjestämistä varten tarvittavista asioista.

4.1 Konsertin kustannukset

Tärkeimpänä asiana konsertin järjestämisessä on konsertin rahoitus. Koska kyseessä oli opinnäytetyöni, halusin panostaa siihen myös rahallisesti.

Alkuperäinen arvio konsertin menoista:

Lehtimainos 100e

Juliste ja käsiohjelmat 250e (julisteita 40kpl, käsiohjelmia 220kpl)

Graafisen suunnittelijan palkkio 100e

Nuottimateriaalin hankinta 150e

Nuottikopiot 40e

Väliaikatarjoilu 140e

Postikulut 20e

Esiintymiskouluttajan palkkio 200e

Tilat ja vahtimestarikulut, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu

---

Yhteensä 1000e

Summat olivat pyöristettyjä, jotta tarpeen tullen olisi varaa yllättäviin menoihin, joita usein konserttia valmistaessa tulee vastaan.

Konsertin todelliset menot:

Julisteet 40kpl 30e

Käsiohjelmien painatus 220kpl 176,90e

Konsertin koristeluun 20,20e

Nuottien hankinta 121,03e

Nuottien kopiointi 33,25e

Tarjoilu esiintymiskoulutukseen 12,25e

Konsertin kutsut, postikulut 59,60e

Esiintymiskouluttajan palkkio 120e

Graafisen suunnittelijan palkkio 120e

Valokuvat 20e

Pukuompelu ja kankaat 182,38e

Lyömäsoittajan palkkio 130e

Kustannukset yhteensä 1 025,61 e

Tilat ja vahtimestarikulut tarjosi Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu

Väliaikatarjoilu sponsorina Kokkolan Halpa-Halli ja Harjun leipomo

Lavasteena käytetyt kankaat, sponsorina Kulmakaappi

Kampaus ja meikki sponsorina Matiné ja the Bodyshop

Kokkolan kaupunki, kulttuuritoimen lautakunta projektiavustus 200e

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu avustus 250e

Maksettavaksi jäi yhteensä 575,61e

4.2 Avustuksen hakeminen

Hain konserttia varten avustusta Kokkolan kaupungin kulttuuri- ja nuorisotoimen lautakunnalta. Kirjoitin projektiavustus-hakemuksen, jossa kävi ilmi konsertin järjestäminen ja sen rahoitus-suunnitelma, sekä perustelut projektiavustukselle. Hakemuksessa hain projektiavustusta konserttia varten 1000 euroa. Kulttuuritoimen lautakunta myönsi minulle 200 euroa. Lisäksi hain Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoululta avustusta. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu myönsi minulle

250 euron suuruinen avustuksen.

4.3 Tilat

Järjestin konsertin Keski-Pohjanmaan konservatorion isossa salissa. Varasin tilan hyvissä ajoin syksyllä. Vaikka olin tehnyt varauksen, jostain syystä sattui päällekkäinen varaus. Toinen konsertti oli varattu samaan aikaan samaan saliin. Onneksi asia tuli esiin riittävän ajoissa, jotta pystyimme sopimaan konserttien ajankohdista uudelleen.

Lauluyhtyeiden harjoittelu tapahtui pääsääntöisesti konservatorion tiloissa, yleensä eri saleissa ja välillä isommissa harjoitusluokissa. Lauluyhtye I.S.K.U. harjoitteli säännöllisesti Kokkolan Lauluveikkojen laulusalilla, mutta välillä pidimme harjoituksia myös konservatoriolla.

Kun konsertti lähestyi, aloimme harjoitella myös isossa salissa jossa konsertti pidettiin. Lauluyhtyeiden esiintymiskoulutuksen pidimme konservatorion pienessä salissa.

4.4 Juliste ja käsiohjelma

Palkkasin erään tuttavaani tekemään julisteen (Liite 1) ja käsiohjelman (Liite 2) konserttia varten. Hän oli juuri valmistunut graafiseksi suunnittelijaksi, joten tiesin että saisin laadukkaat työt häneltä. Keräsin konsertin ohjelmiston pohjalta ideoita joita hän voisi käyttää julisteen suunnittelussa. Sain useita juliste-ehdotelmia joista valitsin lopullisen version.

Julisteen ja käsiohjelman painatin kokkolalaisessa kirjapainossa. Tein tarjouspyynnön myös toiselle yritykselle ja valitsin tarjouksista paremman. Arvioin tarvitsevani julisteita 40kpl ja käsiohjelmia 220kpl.

4.5 Konsertin sponsorit

Konserttia varten sain hyvin sponsoreita. Konsertin sponsoreina olivat Keski-Pohjanmaan Konservatorio, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, Kokkolan kaupunki, Kokkolan Halpa-Halli, Kulmakaappi, The Body Shop sekä hius- ja meikkistudio Matiné.

Ennakkokäsityksenäni oli, että sponsoreiden saaminen olisi vaikeaa, mutta mm. kaikki yritykset lähtivät mielellään sponsoroimaan konserttia ja tekivät hyvin yhteistyötä sen tiimoilta.

4.6 Visuaalinen konsertti

Sen lisäksi että konsertti yleensä on kuulijoille musiikillinen elämys, se voi olla myös visuaalinen. Halusin panostaa musiikin lisäksi myös konsertin visuaaliseen puoleen. Lauluyhtyeiden kanssa sovimme yhtenäisestä puvustuksesta ja lauluyhtye I.S.K.U. teki hankintoja konserttia varten jo saksanmatkallaan. Kaikki asuihin liittyvät hankinnat tehtiin niin, ettei kenenkään tarvinnut erikseen hankkia mitään vain tätä konserttia varten. Kaikki puvustukselliset ratkaisut pyrittiin tekemään helpoin ja vaivattomin keinoin, mutta tyylikkäästi.

Konsertin puvustuksen lisäksi halusin myös tehdä jotain konserttisalille joka tuntui paljaalta ja jopa karulta. Sain sponsorikseni kokkolalaisen yrityksen, Kulmakaapin. He lupasivat minulle konserttia varten lainaan neljä pakkaa Marimekon kankaita. Suunnittelin kankaat lavan reunoihin, jolloin ne myös hieman pienensivät muuten niin suurta lavaa ja toisaalta toivat värikkyyttä lavalle. Eteen halusin värikkäät kankaat ja taakse mustavalkoiset jotka valaistuksen avulla saataisiin värikkäiksi.

Tein valaistuksesta vastaavalle henkilölle suunnitelman väreistä ja eri efekteistä joita haluaisin käyttää konsertissani. Käytin ideoinnissa konsertin julistetta, jonka pohjalta valitsin konsertin väriteemat. Muutamaa päivää ennen konserttia kävimme suunnittelemassa valaistuksen valmiiksi. Halusin itse suunnitella valaistusta, jotta se olisi sellainen, kuin olin mielessäni suunnitellut ja jotta nopeuttaisin sitä varten tehtävää työtä. Koska sali oli minulle entuudestaan tuttu, tiesin myös valaistusmahdollisuuksista ja keskustelin niistä etukäteen konsertin valoteknikon kanssa.

Pyysin graafista suunnittelijaa tekemään konsertin ajaksi takaseinälle valaistavan logon, joka olisi samantyylinen kuin julisteen kuviointi. Lopulta kuitenkin luovuin ajatuksesta ja logoa ei käytetty konsertissa.

Yhdessä laulajien ja orkesterin kanssa esitettäviä kappaleita varten halusin heijastaa salin takaseinään myös valokuvia. Valitsimme yhdessä valokuvista sarjan ja teimme niistä PowerPoint-esityksen, jonka avulla ne heijastettaisiin takaseinälle. Luovuin kuitenkin lopulta kuvista, sillä koin niiden yhteyden musiikkiin liian kaukaisena ja toteutuksessa oli teknisiä vaikeuksia joita en ehtinyt korjata.

4.7 Mainonta

Mainostaminen on tärkeimpiä asioita konsertin järjestämisessä. Mainostin konserttia julisteella. Julisteiden lisäksi kirjoitin lehtiin tekstit ja minusta tehtiin myös haastattelu. Hyvä kanava mainostamista varten oli myös Internet. Mainostin konserttia Facebook -sivuston kautta. Konserttia mainostettiin myös erilaisten kulttuuritapahtumien listoilla ja radiossa. Koska konsertin työryhmä oli hyvin laaja ja heillä oli yhteyksiä mm. eri kuoroihin, saimme konserttiin yleisöä myös heidän kautta. Koska konsertin ajankohta oli muuttunut yllättäen, konsertin ajankohtaa mainostettiin aluksi väärin lehdessä ja radiossa.

4.8 Avustajat

Konsertin järjestämistä varten tarvitsin apua käytännön järjestelyissä. Sain organisoitua muutaman ulkopuolisen ihmisen avustamaan. Minulle oli tärkeää, että konserttipäivänä saan keskittyä konserttiin ilman liikaa huolta käytännön asioista. Sovin muutaman henkilön kanssa myös varasuunnitelmasta, että he tulisivat kahvitukseen avuksi, jos joku ennalta sovitusta henkilöistä tulee sairaaksi konserttipäivänä.

5 MUSIIKIN HARJOITUTTAMINEN

Harjoitutin kaikki musiikit konserttia varten. Lauluhytteet aCat sekä Kotonavielämeni harjoittelivat helmikuusta saakka. I.S.K.U. – lauluhytteen kanssa harjoittelimme säännöllisesti koko lukuvuoden. Harjoituksia lauluhytteiden kanssa pidettiin keskimäärin kerran viikossa 1-3 tuntia kerrallaan. Lauluhytteiden omien harjoitusten lisäksi pidimme kaikkien laulajien kesken yhteisen esiintymiskoulutuksen, jolloin teimme ilmaisuun liittyviä harjoituksia sekä harjoittelimme lauluhytteiden yhteisiä kappaleita. Orkesterin kanssa ensimmäiset harjoitukset pidettiin kaksi viikkoa ennen konserttia.

5.1 I.S.K.U. – lauluhytteen tie konserttiin

Konsertti asetettiin lauluhytteen vuoden huipentumaksi. Ohjelmisto valittiin saksan matkaa varten valmistetusta ohjelmistosta. Harjoittelimme syksyllä sunnuntai-iltaisin Kokkolan Lauluveikkojen laulusalilla. Aluksi ongelmana oli, että lauluhytteessä oli vain yksi basso ja yksi sopraano. Ennen joulua saimme mukaan kaksi uutta laulajaa.

Lauluhytteen I.S.K.U.:n laulajat olivat alusta asti erittäin motivoituneita ja valmiita tekemään töitä lauluhytteen eteen. Koska laulajat eivät olleet musiikin ammattilaisia, kappaleiden harjoittaminen vei aikaa. Harjoituksissa laulajat äänittivät stemmojaan ja opettelivat niitä myös kotona, mikä nopeutti työtäni paljon.

Loppusyksystä ohjelmisto oli vielä joidenkin kappaleiden osalta alkutekijöissään. Toisaalta harjoittelimme samalla myös muuta ohjelmistoa. Saimme lopulta harjoiteltua ohjelmiston hyvään kuntoon matkaa varten.

Saksanmatkalle lähdettiin maaliskuun alussa. Matka oli oleellinen lauluhytteelle sen yhteishengen ja esiintymiskokemuksen kannalta. Esiinnyimme useaan kertaan eri tilaisuuksissa ja laulajat paransivat esiintymistään matkan aikana. Myös lauluhytteen yhteishenki kasvoi paljon.

Matkan jälkeen pidimme muutaman viikon tauon ja aloitimme harjoitukset taas kolme viikkoa ennen konserttia. Kaikki odottivat innolla harjoitusten alkamista. Hioimme kappaleita ja sovitimme niitä lisää. Harjoittelimme myös konserttialissa. Saimme konserttia varten hyvän varmuuden ja saimme työkennellä rauhallisesti konserttiin saakka.

5.2 Lauluyhtye Kotonavielämeni valmiina lavalle!

Lauluyhtye Kotonavielämeni piti ensimmäiset harjoituksensa noin kolme kuukautta ennen konserttia. Tavoitteena oli valmistaa neljä kappaletta tällä kokoonpanolla. Ohjelmistona olivat ruotsalaiset kappaleet *Så skimrande var aldrig havet*, sekä *Ett liv för mig*, lauluyhtye Rajattomankin ohjelmistosta tuttu *Butterfly* ja Randy Newmanin *Short people*.

Aloimme harjoitella kappaleilla *Så skimrande var aldrig havet* sekä *Butterfly*. Ensimmäisien harjoitusten jälkeen tuntui siltä, että olin valinnut oikeat ihmiset kyseiseen ryhmään. Kaikkien äänet sopivat hyvin yhteen ja kappaleet soivat hienosti. Lisäksi meillä oli todella hauskaa yhdessä. Seuraava harjoitettava kappale oli *Short people*, joka kuulosti jo ensimmäisen harjoituksen jälkeen hyvältä. Viimeisimpänä harjoiteltavana kappaleena oli *Ett liv för mig*.

Kappaleiden soolot halusin jakaa mahdollisimman monipuolisesti ja siksi jaoin esimerkiksi kappaleen *Ett liv för mig* soolon kahdelle laulajalle, jotta laulajien äänet pääsisivät oikeuksiinsa.

Harjoittelimme kerran viikossa ja ohjelmisto valmistui hyvällä vauhdilla. Kappaleet pitävät sisällään omat vaikeutensa ja muutamassa kappaleessa on esimerkiksi hyvin vaikeita bassokuvioita. Lisäksi ne liikkuvat korkeudeltaan välillä hankalilla alueilla laulajille. Jokainen kappale jakaantui äänittäin hyvin eri tavoin. *Så skimrande var aldrig havet* on neliääninen ja päätin, että sopraano ja tenori laulavat yksin omaa ääntään ja alttoa ja bassoa laulaa kaksi laulajaa, koska ne ovat soinniltaan matalampia ja kaipaavat siksi vahvistusta.

Ett liv för mig on viisiääninen, joista yksi ääni on soolo. Koko harjoitusprosessin aikana paikkasin ja vahvistin niitä kohtia jotka tarvitsivat vahvistusta tai apua. Sopraanon stemma oli melko matala, joten päätin että vahvistan kappaleessa sopraanoa. Muut äänet

jakautuivat niin, että kaikki laulavat yksin omaa ääntään. Kappaleessa oli myös tenorille vaikealla korkeudella oleva kohta jossa lauloin tenorin kanssa yhdessä vahvistaen hänen stemmaansa.

Butterfly on kuusiääninen sävellys ja sen äänet jakautuivat hyvin luonnollisesti myös laulajien oman äänialan mukaan. Sävellys oli kaikille entuudestaan tuttu ja siksi sitä oli helppo alkaa harjoituttamaan. Jotkin taitteet olivat melko haastavia sekä äänenkuljetuksellisesti että rytmisesti. Harjoittelimme niitä paljon. Harjoittellessamme kappaleen keskiosaa, siinä oli kohta jonka aikana usein tonaliteetti muuttui ja mikä oli myös rytmisesti vaikea. Sen korjaaminen ja rytmin käsittelyn hahmottaminen vei aikaa.

Randy Newmanin Short people oli jo ensimmäisen harjoituksen jälkeen hyvän kuuloinen. Siinä on bassoille useita vaikeita kuvioita ja naisäänten neljäsosa-teema alussa osoittautui melko haastavaksi vaikka kyseessä oli kolmisoinnun ja sen käännösten laulamista kolmiäänisesti. Kappale jakautuu myös kahdessa kohdassa seitsemälle äänelle ja päätimme aluksi ratkaista kohdan siten, että konsertissa yleisössä istuu avustaja joka yllättäen lähtee mukaan laulamaan kanssamme ja laulaa solo-osuuden yleisön joukosta. Lopulta jätimme siitä yhden äänen kokonaan pois. Short people oli lauluyhtyeelle hyvin mieluisa musiikin ja humoristisen tekstinsä lisäksi siksi, koska se on myös hyvin ”svengaava” kappale jota on hauska laulaa.

5.3 Lauluyhtye aCat

Lauluyhtye aCat kokoontui kolme kuukautta ennen konserttia sopimaan harjoitusaikatauluista. Sovimme harjoituksia joka viikolle maksimissaan kolme tuntia kerrallaan. Harjoiteltavana oli neljä kappaletta lauluyhtyeelle, kaksi naisten yhteiskappaletta orkesterin kanssa sekä yksi yhteiskappale.

Aloitimme kappaleilla Sus siunaa sekä Shall I compare thee. Aloitin niillä kappaleilla, koska ne olivat muutamalle laulajalle tuttuja. Muutamien viikkojen jälkeen sain sovituksen Hide and Seek -kappaleeseen. Aloitimme sen harjoittelun pian ja kaikki innostuivat siitä heti. Viimeisenä aloimme harjoitella kappaletta Laulu perunoiden kiehuessa.

Sus siunaa toimi jo alusta asti melko hyvin, mutta se oli tempollisesti haastava ja tuntui usein liian hitaalta ja energiattomalta. Shall I compare thee oli monin tavoin erittäin haastava ja tiesin sen haastavuuden jo sitä valitessani. Suurimmaksi vaikeudeksi osoittautui lauletaessa sen tonaliteetti. Kappale sisältää paljon suuria sointuja ja hajasäveliä. Jotkin sävelet olivat vaikeasti löydettävissä laulajille. Lisäksi joissakin soinnuissa on esimerkiksi oktaaveja, jotka on kirjoitettu ääri-äänille ja niiden saaminen kohdalleen vei aikaa vielä viimeisiin harjoituksiin asti. Useat kohdat vaativat erityisen paljon puhtauden harjoittamista ja harjoittelimme kohtia yhä uudestaan ja etsimme ratkaisua niiden parantamiseksi.

Arvelin Joseph Batesin sovittaman Hide and Seek -kappaleen olevan ohjelmiston haastavin. Rytmisesti kappale on haastava. Lisäksi se sisältää paljon pieniä yksityiskohtaisia merkintöjä niin tempossa, kuin dynamiikassakin. Harjoitusten myötä rytmit osuivat kohdalleen ja nyanssit alkoivat tulla vahvemmiksi. Sen lisäksi että lauloimme kappaletta, luimme sitä myös yhdessä ääneen. Muutamien viimeisten harjoitusten jälkeen kappale oli muotoutunut hyvään malliin konserttia varten ja kaikilla oli varma olo sen laulamisesta.

Viimeisenä harjoiteltavista kappaleista oli Laulu perunoiden kiehuessa. Kaikki oppivat äänensä nopeasti, mutta koska se oli konsertin aloituskappale, halusin kaikkien laulavan sen ilman nuotteja. Kun dynamiikka oli saatu kohdalleen, ainoana haasteena oli sanojen oppiminen ulkoa. Kappale toistaa paljon itseään ja siinä on paljon sanoja joiden opettelu vei aikansa.

Harjoitusten myötä oleelliseksi seikaksi muodostuivat laulajien paikat, jossa he lauloivat. Erityisesti kappale Shall I compare thee vaati tietyn järjestyksen jossa laulajat ovat. Harjoitusten aikana lauloimme aina samassa muodostelmassa ja siten kaikille muodostui myös pysyvä kuulokuva jota oli vaikea lähteä muuttamaan. Viimeisissä harjoituksissa yritimme vielä laulaa eri järjestyksessä miettiessämme konsertin asetelmia ja silloin huomasimme, että kappaleet eivät toimineet missä tahansa järjestyksessä.

Harjoitusprosessin aikana ohjelmiston valmistumista ja ryhmän motivaatiota haittasi yhdessä vaiheessa se, että harjoituksista oli poissa usein monta laulajaa samanaikaisesti. Useat olivat kipeinä, tai heillä oli jokin muu este. Ryhmässä oli havaittavissa tietynlaista

turhautumista siitä, ettei ohjelmisto valmistunut aikataulussa ja osa harjoituksista saattoi tuntua heistä siksi turhilta. Myös itse jouduin miettimään tarkasti kyseistä tilannetta, sillä konsertti oli lähestymässä. Jälkeenpäin ajateltuna konsertin valmistuminen lauluyhtyeen osalta vaati ns. pienen kriisin, jotta kaikki valmistui ajoissa. Sairastuminen on aina asia johon kuoronjohtajana ei voi vaikuttaa ja jota ei voi ennakoida. Kaikesta huolimatta kappaleet saatiin aikataulussa valmiiksi konserttia varten.

5.4 Lauluyhtyeiden esiintymiskoulutus

Mitä enemmän erilaisia ilmaisuharjoituksia kuorolaisten kanssa tekee, sitä helpompaa ja tehokkaampaa on musiikillinen työskentely ja sitä paremmin kuoro hitsautuu niin sosiaalisesti, ilmaisullisesti kuin soinnillisestikin (Koistinen 2003, 115).

Kaksi kuukautta ennen konserttia pidimme kaikkien lauluyhtyeiden kesken yhteistoiminnallisen iltapäivän, joka oli kestoaltaan yhteensä kuusi-tuntinen. Tavoitteenani oli musiikki- ja ilmaisutaitoharjoitusten lisäksi tutustuttaa eri lauluyhtyeet toisiinsa ja ryhmäyttää niitä myös keskenään. Palkkasin esittävän taiteen koulutusohjelmassa opiskelevan tuttuni pitämään ilmaisutaitoon liittyviä harjoituksia. Suunnittelin iltapäivän ja illan rakenteen siten, että kaikki jaksaisivat keskittyä hyvin. Iltapäivän tavoitteena oli harjoitella konsertissa esitettäviä yhteisiä kappaleita, oppia ilmaisutaitoa ja siten saada vapautuneisuutta esiintymiseen. Lisäksi tavoitteenani oli luoda yhteishenkeä konserttia varten.

Aloitimme keskustelemalla konsertin käytännön järjestelyistä ja tutustuimme samalla toisiimme, sillä kaikki eivät tunteneet toisiaan entuudestaan. Kaikki saivat esitellä itsensä ja kertoa omista odotuksistaan konsertin suhteen, sekä omasta musiikillisesta taustastaan ja kuinka olivat päätyneet mukaan konsertin työryhmään. Sen jälkeen harjoittelimme konsertin viimeistä kappaletta, jossa olivat mukana kaikki laulajat.

Kaikki osallistuivat hyvin ilmaisuharjoituksiin. Harjoitukset olivat kaikille vapaaehtoisia. Välillä osa ryhmästä halusi vain seurata sivusta joitakin harjoituksista. Koska ohjaaja oli ulkopuolinen, sain myös itsekkin osallistua harjoituksiin ilman että täytyi miettiä ryhmän ohjaamista. Se oli mielestäni tärkeää, sillä pääsin välillä pois ohjaajan roolista ja siten

ryhmän jäseneksi aivan kuten kaikki muutkin. Harjoitukset olivat riittävän haastavia ja kaikilla oli oikein hauskaa niitä tehdessä. Viimeisenä teimme äänipiiri-harjoituksen, jossa improvisoitiin ryhmässä ääniä ja muodostettiin niistä ”äänimassa”. Harjoituksen jälkeen kaikki olivat todella yllättyneitä ja iloisia siitä miten hienolta ”äänimassa” kuulosti. Lopuksi kaikki saivat kertoa omia tuntemuksiaan harjoituksista ja tunnelmiaan ryhmästä. Kaikki olivat hyvin iloisia ja hyvällä mielellä konsertin suhteen. Suurin osa oli myös sitä mieltä, että näiden harjoitusten tekemisellä oli suuri merkitys ryhmän yhteishenkeen. Kaikki olivat päässeet vähitellen niiden myötä myös tutustumaan toisiinsa. Yhteishenki oli kasvanut huomattavasti niinkin lyhyessä ajassa. Ilmaisutaidon harjoitusten jälkeen harjoittelimme loppuajan naislaulajien kanssa yhdessä orkesterin kanssa esitettäviä kahta kappaletta.

5.5 Yhteiset kappaleet

Konserttia suunnitellessani aloin laskea laulajien määrää ja huomasin, että mies- ja naislaulajia oli juuri sopivasti, jotta voisin kasata heistä yhteisen kuoron. Halusin käyttää tilaisuuden hyväksi. Konsertin loppupuolelle halusin kappaleet, jossa kaikki laulajat pääsisivät yhdessä lavalle. Karl Jenkinsin kappaleissa Cantus Iteratus ja Hymn oli mukana orkesteri ja lauluyhtyeiden naiset.

Ensimmäisen kerran harjoittelimme kappaleita kun pidimme esiintymiskoulutuksen. Sen jälkeen pidimme stemmaharjoituksia erikseen ja lauluyhtyeiden kesken harjoittelimme kappaleita. Paria viikkoa ennen konserttia aloimme harjoitella kappaleita yhdessä ja konserttiviikolla pidimme muutaman yhteisharjoituksen.

5.6 Orkesteri

Arvioin, että orkesterikappaleet vaatisivat muutaman harjoituksen. Pidimme ensimmäiset harjoitukset kaksi viikkoa ennen konserttia. Harjoituksia oli yhteensä kolme ennen konserttia.

Toimitin soittajille nuotit kuukautta ennen konserttia. Keskustelin kappaleiden sisällöistä myös soittajien kanssa ja tulimme siihen tulokseen, etteivät kappaleet olleet esimerkiksi teknisesti liian vaikeita soitettavia ja että kolme harjoitusta olisi riittävä määrä harjoituksille. Ensimmäisessä harjoituksessa kävimme kappaleet sisällöllisesti tarkasti läpi ja harjoittelimme niitä. Pyysin myös laulajia seuraamaan harjoitusta, jotta he pystyisivät samalla sisäistämään kappaleita. Osa laulajista ei ollut koskaan ennen laulanut orkesterin kanssa, joten heille oli hyödyllistä jo pelkästään kuunnella harjoituksia. Jo ensimmäisen harjoituksen päätteeksi harjoittelimme kappaleita yhdessä orkesterin ja laulajien kanssa.

Toisessa harjoituksessa jatkoimme siitä mihin olimme edellisessä harjoituksessa jääneet. Pyrin tarkentamaan kappaleita vireen, balanssin, tempon, sekä dynamiikan osalta. Toisen harjoituksen jälkeen kaikilla oli hyvin luottavainen mieli konsertin suhteen.

Viimeisen harjoituksen pidimme vielä konserttipäivänä. Harjoitus alkoi hyvin, mutta vireen kanssa tuli suuri ongelma. Kappaleen alussa laulajat laulavat ilman säestystä ja osa soittajista lähtee soittamaan vasta muutaman tahdin jälkeen. Oikeaa virettä ei löytynyt koko harjoituksen aikana. Epävireisyys johtui sellon ja kontrabasson keskinäisestä vireestä ja pyysin soittajia olemaan tarkkana konsertissa vireestä. Vaikka osa laulajista ja soittajista vaikutti tästä syystä hyvin hermostuneelta ennen konserttia, en halunnut viime hetkellä muuttaa mitään ja yritin kannustaa kaikkia mahdollisimman hyvään ja tarkkaan suoritukseen.

6 KOKEMUKSIA LAULUYHTYEESSÄ LAULAMISESTA

Minkälaista on laulaa lauluyhtyeessä? Lauluyhtyeen jäseniä yhdistää laulamisen ilo ja halu laulaa yhdessä. Niinpä lauluyhtyeessä laulamislella, kuten yhdessä musisoimisella yleensä, on usein musiikillisen ulottuvuutensa lisäksi myös sosiaalinen ulottuvuus. Yhdessä laulaminen ei ole ainoastaan mukavaa; tutkimusten mukaan laulavat ihmiset elävät pitempään ja pysyvät terveempinä (Törnqvist Nyman 2009, 5).

Opinnäytetyössäni harjoitutin kolmea lauluyhtyettä. Lisäksi lauloin itse mukana kahdessa lauluyhtyeessä. Lauluyhtyeiden harjoittamisen ja lauluyhtyeessä laulamisen pohjalta tein havaintoja lauluyhtyeessä laulamislesta ja sen haastavuudesta verrattuna kuorolaulamiseen joista kerron tarkemmin tässä luvussa.

Lauluyhtyeet voivat olla hyvin erilaisia kokoonpanonsa, ohjelmistonsa sekä tyyliensä puolesta. Lauluyhtye eroaa kuorosta mm. ryhmän koon vuoksi, sillä yhtyeessä on usein keskimäärin vain neljästä kahdeksaan laulajaa, kun taas kuorossa on useita laulajia jo pelkästään yhdessä äänessä. Lauluyhtyettä voisi kutsua pieneksi kuoroksi, jossa jokaisella laulajalla on suuri vastuu omasta äänestään.

Lauluyhtyeessä laulaminen vaatii laulajilta suurta tarkkuutta, sillä parhaimmillaan laulaja saattaa olla yksin omassa äänessään. Pyrittäessä esimerkiksi yhtenäiseen sointiin, jokaisen laulajan on oltava hyvin tarkka ja osattava kuunnella oman äänensä lisäksi tarkasti myös muita laulajia. Lauluyhtyeessä laulamisleen yksi haasteista onkin se, ettei lauluyhtyeellä yleensä ole johtajaa, toisin kuin kuorolla. Lauluyhtyeessä laulaminen on musiikillisesti ja teknisesti usein laulajille astetta haastavampaa kuin kuorolaulu.

Koska lauluyhtyeessä on pieni määrä laulajia, musiikillisten asioiden toteuttaminen tarkasti vie aikaa. Kuorossa yksittäinen laulaja pystyy turvautumaan monissa asioissa muihin samaa ääntä laulaviin laulajiin, eikä se välttämättä vaikuta esimerkiksi ratkaisevasti kuoron sointiin. Lisäksi yksittäisen laulajan ääntä ei kuule muiden äänien joukosta samoin kuin lauluyhtyeessä. Lauluyhtye vaatii varmaa ja vahvaa laulamislea. Oman äänen tuntemus onkin hyvin tärkeää. Usein lauluyhtyeiden ohjelmisto sisältää teknisesti haastavia musiikillisia elementtejä, kuten esimerkiksi eri instrumenttien matkimista tai tietyllä

tyyllillä laulamista, mikä on laulajalle aina haastavaa.

Kuoronjohtaja määrittelee kuorolle harjoituksissa esimerkiksi kappaleen nyanssit ja sen lisäksi näyttää ne vielä johtaessaan. Lauluhytyeellä voi olla johtaja, mutta ryhmän pienuuden vuoksi ryhmä voi tehdä päätökset myös yhdessä ja esiintyä ilman johtajaa. Haasteena on, että ryhmän jäsenten on laulettava sovittujen merkintöjen mukaan sekä lisäksi pyrittävä tekemään esimerkiksi dynaamiset vaihtelut samantyyllisesti ja samanaikaisesti muiden laulajien kanssa.

Hyvä lauluhytye koostuu laulajista joiden on helppo tehdä ryhmänä yhteistyötä ja joiden musiikilliset näkemykset kohtaavat ainakin jossain määrin toisensa. Laulajien ei suoranaisesti tarvitse olla kaikesta samaa mieltä, sillä laulajat saattavat olla lähtökohtaisesti jo musiikillisilta taustoiltaan hyvin erilaisia. Koska kyseessä on ryhmä, yhteistyökyvyllä on suuri merkitys. Laulajien on osattava tehdä yhteisiä kompromisseja. Usein lauluhytyeen jäsenet saattavat tuntea toisensa hyvin, mikä toisaalta edistää yhteistyötä, mutta saattaa myös sitä välillä haitata. Yhteisen sävelen löytäminen vie aikaa ja on tärkeää, että ryhmän jäsenet löytävät oman paikkansa yhtyeessä ja tuntevat toisensa samanvertaisiksi.

Koska lauluhytyeessä laulaminen on hyvin sosiaalista, ryhmän yhteishenki on sen toiminnan kannalta ensisijaisen tärkeää. Lauluhytyeessä laulaminen on parhaimmillaan mukavaa yhteismusisointia ryhmässä jonka jäsenet ovat ammattitaitoisia laulajia ja joiden yhteistyö sujuu helposti ja mutkattomasti.

7 HAVAINTOJA LAULUYHTYEEN HARJOITUTTAMISESTA JA JOHTAMISESTA

Jotta ääni voisi hyvin, sitä pitää lämmitellä, aivan kuin urheilijat lämmittelevät ja venyttelevät lihaksiaan ennen urheilusuoritusta (Törnqvist Nyman 2009, 13).

Äänenavauksen ja -muodostuksen avulla kuorolainen oppii mm. toimimaan ryhmässä, hallitsemaan laulamisen tekniikkaa, pitämään yllä äänellistä kuntoaan, tuntemaan itsensä, ja kuuntelemaan ja luottamaan itseensä (Koistinen 2003, 115). Aloitimme harjoitukset aina äänenavauksella. Pidimme äänenavauksen, vaikka esimerkiksi lauluyhtye aCat ja Kotonavielämeni koostuivat pääosin laulunopiskelijoista ja he olivat usein laulaneet jo ennen harjoituksia. Äänenavauksen suurimmaksi tehtäväksi muodostui lähinnä yhteisen soinnin ja rytminkäsittelyn harjoittaminen. Lauluyhtye I.S.K.U.:n kohdalla äänenavauksella oli hieman erilainen merkitys, sillä he olivat kaikki musiikin harrastajia ja äänenavauksen myötä pystyin parhaiten kontrolloimaan laulamisen perusasioita.

On välttämätöntä alinomaan tietoisesti kuunnella ja oppia kuulemaan sävelten välisiä yhtäläisyyksiä ja eroavuuksia sekä säveltasossa että soinnussa (Ugglä 1960, 5). Äänenavauksen lopuksi harjoitutin laulajilla usein harmoniaa, kuuntelua ja sointia harjoituksella, jossa pyysin jokaista laulajaa laulamaan antamani sävel. Sävelet yhdessä muodostivat jonkin soinnun. Kävimme läpi soinnun sävelten suhteita ja kuuntelimme niitä. Harjoitus oli erittäin hyödyllinen erityisesti lauluyhtye I.S.K.U.:n kanssa. Näin laulajat pystyivät havainnoimaan käytännössä miltä sointujen tulisi kuulostaa. Harjoitus oli hyödyllinen myös siksi, koska laulajat pystyivät sen avulla kokemaan välitöntä onnistumista kun jokin sointu kuulosti hyvältä yhdessä laulettuna. Harjoitellessamme kappaleita, liitin saman harjoituksen usein myös sointujen puhdistamiseen.

Mikään kuoro ei laula itsestään puhtaasti, vaikka laulajat olisivat miten tarkkaavaisia valiolaajia tahansa; johtajan on pantava soinnut paikoilleen. Kaikkein vaikeinta on a cappella laulu (säestyksetön laulu). (Hela, Sonninen, Korte, Vainio & Sarmanto 1958, 18.)

Jo harjoitellessamme stemmoja, pyrin kiinnittämään huomiota siihen, että laulajat laulavat riittävän puhtaasti. Puhtaasti laulaminen on kaiken laulamisen lähtökohta (Koistinen 2003, 86). Laulajien jo osatessa omat stemmansa, ongelmana oli esimerkiksi aCat -lauluyhtyeen

kohdalla se, että harjoituksista puuttui välillä laulajia ja kappaleiden puhdistaminen jäi paikoittain liian myöhäiseen vaiheeseen. Laulajat tottuivat tiettyyn kuulokuvaan ja kappaleiden puhdistaminen vei lisää aikaa. Kun on kyse a cappella -laulusta, laulajien keskinäisen puhtauden hakeminen on hyvin tärkeää. Siksi on myös tärkeää, että laulajat osallistuvat aktiivisesti harjoituksiin. Lauluyhtyeiden ohjelmistoihin kuului kappaleita, jotka olivat äänialaltaan niin laajoja, että vireen muuttuessa ne saattoivat muuttua lähes mahdottomiksi laulettaviksi erityisesti ääriäänille, mistä johtuen vireen harjoittaminen oli myös hyvin tärkeää.

Laulajalle ja kuoronjohtajalle kuulo on yhtä tärkeä osa instrumenttia kuin itse ääntä tuottava elimistö, erityisesti kurkunpää (Koistinen 2003, 17). Laulajan on tärkeää oppia kuulemaan itseään toisten joukossa. (Koistinen 2003,85.) Kuunteleminen on lähtökohtana yhteismusisoinnille. Lauluyhtyeessä laulaminen vaatii laulajalta suurta tarkkuutta. Laulaja saattaa parhaassa tapauksessa laulaa yksin omaa ääntään. Harjoitustilanteessa kun kaikki laulavat yhdessä, käy usein niin, että laulajat unohtavat kuunnella toisiaan. Kaikki yrittävät pitää huolen siitä, että oma ääni kuuluu varmasti. Harjoittellessamme muistutin laulajia jatkuvasti siitä, että he kuuntelisivat itsensä lisäksi myös muita laulajia. Pyrin selvittämään laulajille, mikä ääni tietyssä kohdassa on vaikkapa melodia ja mihin äänen laulajien tulisi esimerkiksi suhteuttaa oma äänensä.

Yhtyelaulusta ja musiikista tulee mielenkiintoista kun kappaleet eivät kuulosta tasapaksulta. Dynamiikan avulla musiikki alkaa elää ja hengittää. Pystyäkseen toteuttamaan dynamiikkaa, laulajan täytyy hallita instrumenttinsa niin, että se soi tasaisesti ja hallitusti äänenlaadusta tinkimättä vaaditulla tavalla (Koistinen 2003, 87). Harjoituttaessani aCap -lauluyhtyettä sekä Kotonavielämeni -yhtyettä, huomasin, että dynamiikka syntyi hyvin pitkälle yhdessä ryhmän musikaalisuuden ja kommunikaation kautta. I.S.K.U. – lauluyhtyeen kohdalla dynamiikan toteuttaminen oli haastavampaa. Kun kappaleeseen oli merkitty esimerkiksi crescendo, laulajat saattoivat lähteä painamaan liikaa ääntä mikä vaikutti ensisijaisesti tonaliteettiin ja sointiin.

Konsertin ohjelmisto piti sisällään paljon rytmimusiikkia sekä lauluja joiden rytmin käsittely vaati tarkkaa työstämistä. Harjoittelimme yhtyeiden kanssa rytmejä paljon. Menimme kohdat läpi hitaasti harjoitustempossa, jotta rytmit olisivat kaikille mahdollisimman selkeitä ja jotta ne olisivat kaikilla yhtenäiset.

Laulun sanoihin tulee helposti syvennyttyä huolimattomasti – etenkin kuorossa, jossa on usein täysi työ keskittyä siihen, että osuu oikeaan nuottiin ja laulaa oikeassa rytmissä (Törnqvist Nyman 2009, 43). Laulun uskottavan tulkitsemisen edellytyksenä on, että laulaja tietää mistä laulaa ja seisoo sanojensa takana (Hautamäki 1999, 67). Harjoitteluvaiheessa aikaa jää usein liian vähän, jotta voisi kiinnittää riittävästi huomiota tekstiin, vaikka teksti on usein lähtökohtana kappaleelle. Tekstin artikulaatio jää myös helposti liian vähälle huomiolle. Harjoituttaessani lauluyhtyeitä olin toki itse perehtynyt kappaleiden tekstisisältöihin, mutta tekstin perusteelliseen läpikäymiseen yhdessä jäi vain vähän aikaa. Lauluyhtyeiden ohjelmistot sisälsivät suomenkielisen ohjelmiston lisäksi myös vieraskielistä ohjelmistoa. Käytin alusta asti mielikuvia apuna laulajille, jotta laulajien olisi helpompaa ymmärtää kappaleiden tekstisisältöä ja tunnelmaa. Joidenkin kappaleiden kohdalla tekstin merkitys oli hyvin tärkeää myös rytmisesti. Tekstin lukeminen rytmissä ääneen oli hyvä harjoituskeino jonka avulla kaikki pystyivät yhdessä hahmottamaan tekstiä.

Koska myös musiikillinen työskentely helpottuu ilmaisuharjoitusten myötä, järjestin laulajille erillisen koulutuksen jossa kiinnitettiin huomiota niin ilmaisuun, kuin myös esiintymiseen. Kun kappaleet alkoivat olla esityskunnossa, mietimme yhdessä ilmaisullisia keinoja, jolla saisimme niihin lisää sisältöä. Lauluyhtyeessä on tärkeää jo ryhmän koon vuoksi, että jokainen laulaja uskaltaa ilmaista itseään rohkeasti. Se auttaa laulajia myös äänenkäytöllisesti sekä esiintymistilanteessa, jossa uutena aspektina on usein jännitys. Konserttia varten on myös tärkeää harjoitella lavakäyttäytymistä; lavalle menoa ja sieltä poistumista.

Kuoro, joka sosiaalisilta, taloudellisilta, psyykkisiltä, fysiologisilta ja muiltakin osin koostuu erilaisista persoonallisuuksista, on haastava työympäristö. Se mikä sopii toisille, ei sovi kaikille. Tarkkakorvaisuudella, tarkkanäköisyydellä, diplomaattisuudella ja sosiaalisilla taidoilla on valtavan suuri merkitys kuoronjohtajan työssä ja ennen kaikkea äänenkäytön opettamisessa, sillä ääni on herkkä osa ihmisen minää. (Koistinen 2003, 92)

Hyvä kuoronjohtaja tuntee instrumenttinsa tarjoamat mahdollisuudet ja osaa käsitellä, muovata ja rakentaa sitä järkevästi. Kuoronjohtajan on kuunneltava, diagnosoitava, analysoitava ja aistittava instrumenttinsa ”kunto” ja toimittava sen mukaan. Selkeän ja musikaalisen johtotekniikan arvoa ei missään nimessä tule vähätellä, sillä käsien liikkeiden tulee ehdottomasti tukea oikeaa

äänenkäyttöä ja hengitystä. Mitä selkeämpi lyöntitekniikka johtajalla on, sitä helpompi kuorolaisten on käyttää instrumenttiaan terveellisesti ja monipuolisesti. (Koistinen 2003, 89)

Lauluyhtyeiden harjoittamisessa käytin harjoituskeinoina myös äänittämistä. Äänitin harjoituksen ja analysoin sen myöhemmin kotona. Harjoituttaessani pyrin laulamaan paljon malliksi, näyttääkseni esimerkkiä mm. haluamastani fraseerauksesta. Vaikka konsertissa johdin vain lauluyhtye I.S.K.U.:a, harjoitutin kaikkia lauluyhtyeitä myös johtamalla niitä. Se oli minulle helppo ja hyväksi havaittu työkalu jonka avulla pystyin vaikuttamaan helposti mm. koko ryhmän dynamiikkaan ja fraseeraukseen sekä artikulaatioon. I.S.K.U. - lauluyhtyeen johtamisella konsertissa oli ensisijaisesti sosiaalinen merkitys. Lauluyhtye olisi voinut esiintyä myös ilman johtajaa, mutta koki esiintymistilanteen varmemmaksi minun johtaessa heitä konsertissa.

Lauluyhtyeen ja kuoron johtaminen vaatii paljon johtajalta. Kuoron johtaminen eroaa monin tavoin lauluyhtyeen johtamisesta. Kokemukseni perusteella voin todeta, että lauluyhtyeen johtaminen on kuoronjohtamista tarkempaa ja siten haastavampaa. Silti lauluyhtyeen kanssa työskentely sen ryhmäkoon vuoksi on helpompaa osaksi, koska johtaja mm. kuulee paremmin yksittäisen laulajan ja voi antaa laulajille henkilökohtaista palautetta. Ryhmän jäsenten on myös helpompaa kommunikoida toistensa kanssa, kun ryhmä ei ole suuri.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyössäni valmistamani konsertti sujui kokonaisuudessaan erittäin hyvin. Myös yleisöä oli saapunut konserttiin hyvin paljon. Lauluhytteet onnistuivat hyvin omissa suorituksissaan ja onnistuin myös lauluhytteiden johtamisessa mielestäni hyvin ja varmasti. Myös käytännön valmistelut toimivat, eikä suuria yllätyksiä tullut.

Tehdyn työn kautta opin paljon konsertin valmistamista vaadittavasta käytännön työstä. Kaikkein tärkeimpänä asiana opin aikatauluttamisen. Minun oli järjestettävä konsertti alusta saakka yksin, eikä työ olisi onnistunut, ellen olisi ollut miettinyt asioita valmiiksi ajoissa ja delegoinut joitakin hoidettavista asioista myös muille ihmisille. Jokaista konserttia järjestettäessä tulisi ottaa huomioon mahdolliset muutokset suunnitelmissa. Aina voi tapahtua jotain mikä vaikuttaa toteutukseen esimerkiksi rahallisesti tai aikataulullisesti. Oman konserttini kohdalla suurin takaisku oli konserttisalin samanaikainen varaus joka onneksi tuli esiin riittävän ajoissa, jolloin pystyin vielä vaikuttamaan konsertin ajankohtaan. Tästä johtuen konserttia kuitenkin mainostettiin alkavaksi väärään kellonaikaan, mikä saattoi vaikuttaa konsertin yleisömäärään. Konsertin järjestämisen pohjatyö on hyvin tärkeää, eikä sitä pidä aliarvioida, jotta konsertin esiintyjien tekemä työ ei mene hukkaan. Konsertin kautta esiintyjät saavat välittömän palautteen yleisön kautta.

Koska opinnäytetyöni työryhmä kokonaisuudessaan oli 36 – henkinen, suuren ryhmän saaminen samaan paikkaan ja samaan aikaan on jo itsessään suuri haaste. Ryhmiä ohjatesani huomasin, että harjoitusten aikatauluttamisella ja asioiden ennakoinnilla on suuri merkitys. Jokaiselta ryhmän jäseneltä konsertin toteuttaminen vaati paljon joustamista ja siksi kaikkien positiivinen kannustaminen osoittautui hyvin tärkeäksi motivaation ylläpitämiseksi.

Lauluhytteessä laulaminen oli itselleni ja ryhmien jäsenille positiivinen kokemus. Matkan varrella oli huomattavissa yksittäisten laulajien ja ryhmien kehittymistä niin musiikillisesti, kuin esimerkiksi ilmaisullisesti. Harjoituksissa lauluhytteet tekivät yhteistyössä toistensa kanssa suuren työn ja kävivät läpi konsertin valmistamisprosessin ensimmäisestä harjoituksesta konserttilavalle saakka.

Työn kautta sain hyvän kokemuksen itselleni lauluyhtyeen, kuoron ja orkesterin harjoittamisesta ja johtamisesta. Pystyin käytännön kautta tutkimaan omia laulu- sekä ryhmäpedagogisia taitoja ja havainnoida mitkä asiat toimivat hyvin ja mitä voisin vielä kehittää omassa työskentelyssäni.

LÄHTEET

Hautamäki, T. (toim.) 1999. Laulajan opas. 3.painos. Tampere: Rytmii-Instituutin julkaisu A4

Hela, M. Sonninen, A. Korte, O. Vainio, A. Sarmanto, A. 1958. Kuorolaulun käsikirja. Klemettiopiston julkaisu I. Helsinki: Otava.

Klemetti, H. 1917. Kuorolaulun opas. Porvoo: Werner Söderström osakeyhtiö.

Koistinen, M. 2003. Tunne kehosi – vapauta äänesi. Äänitimpurin käsikirja. Helsinki: Sulasol.

Törnqvist Nyman, E. 2009. Pieni kuoro-opas. Helsinki: LK – kirjat / Lasten Keskus.

Uggla, M. 1960. Lauluäänen kehittäminen. Helsinki: Musiikki Fazer.